

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 106/2025-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Martin v konaní sp. zn. 11C/24/2021 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Martin v konaní sp. zn. 11C/24/2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Martin **prikazuje** v konaní sp. zn. 11C/24/2021 konať bez zbytočných prietahov.
3. Okresný súd Martin **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **949,16 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 11. februára 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom

okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11C/24/2021. V petite podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby nálezom vyslovil porušenie označených základných práv, prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, priznal mu primerané finančné zadost'učinenie vo výške 8 000 eur a náhradu trov konania. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 106/2025-15 z 11. marca 2025 ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou doručenou okresnému súdu 11. októbra 2021 domáhal proti Univerzitetnej nemocnici Martin, Kollárová 4248/2, Martin, IČO 00 365 327 (ďalej len „žalovaný v prvom rade“), a Ústrednej vojenskej nemocnici SNP Ružomberok – Fakultná nemocnica, ulica gen. Miloša Vesela 21, Ružomberok, IČO 31 936 415 (ďalej len „žalovaný v druhom rade“), zaplattenia proti obidvom žalovaným spoločne a nerozdielne (i) náhrady škody vo výške 11 884,18 eur, (ii) jednorazového odškodnenia náhrady za bolesť vo výške určenej znaleckým posudkom, (iii) jednorazového odškodnenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške určenej znaleckým posudkom, (iv) náhrady trov konania v rozsahu 100 % a osobitne proti každému zo žalovaných sumy 80 000 eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy.

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 11C/24/2021-806 z 28. septembra 2023 rozhodol o sťažovateľom podanej žalobe tak, že ju v celom rozsahu zamietol a žalovaným a intervenientovi na strane žalovaného v prvom rade priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Okresný súd v rozsudku č. k. 11C/24/2021-806 z 28. septembra 2023 po vykonaní dokazovania uzavrel, že *«bolo jednoznačne preukázané, že zo strany žalovaného 1/ a žalovaného 2/ nedošlo k porušeniu povinnosti pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, a teda postup žalovaných 1/ a 2/ bol vykonaný „lege artis“, čo konštatoval aj Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou v administratívnom konaní.»*. K rovnakým záverom dospel okresný súd aj pri ostatných dvoch uplatnených nárokoch sťažovateľa na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia. Okresný súd uzavrel, že *„Hoci zodpovednosť žalovaných 1/ a 2/ pri zásahu do osobnostných práv je objektívna teda nevyžaduje sa zavinenie, pre zodpovednosť sa vždy vyžaduje protiprávne konanie – neoprávnenosť zásahu. V tomto prípade však nebolo žiadne protiprávne konanie zo strany žalovaných 1/ a 2/, čiže nevznikla žalobcovi žiadna ujma, ktorá by mala takýmto protiprávnym konaním vzniknúť a chýba tu príčinná súvislosť.“*.

4. Krajský súd v Žiline rozsudkom č. k. 11Co/19/2024-1326 z 29. októbra 2024 rozhodol o sťažovateľom podanom odvolaní tak, že rozsudok okresného súdu č. k. 11C/24/2021-806 z 28. septembra 2023 potvrdil v časti týkajúcej sa posúdenia sťažovateľom uplatnených nárokov na náhradu za bolesť a náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia a v časti týkajúcej sa posúdenia sťažovateľom uplatnených nárokov na náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy predmetný rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Krajský súd vo vzťahu k posúdeniu nároku sťažovateľa na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia okresným súdom konštatoval, že odôvodnenie prvostupňového rozhodnutia *„obsahuje dostatočné špecifikovanie dôvodov“*, ktoré ho viedli k prijatiu predmetného právneho záveru, pričom ale takýto záver nemohol *„vysloviť pri posúdení ostatných uplatnených nárokov, t.j. čo do náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, prípadne náhrady škody“*, keďže ich

existenciu nemožno *a priori* z dôvodov uvedených okresným súdom vylúčiť. Krajský súd poukazom aj na závery vyplývajúce z nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 716/2016 z 24. októbra 2017 zvýraznil samotnú podstatu tzv. medicínskych sporov vyžadujúcich si „*osobitný prístup v rámci vykonávaného dokazovania*“ z dôvodu špecifického postavenia „*poskytovateľa zdravotnej starostlivosti na strane jednej a pacienta na strane druhej*“, v dôsledku čoho je z pohľadu vyhodnotenia kardinálnych otázok „*obtiažne (v niektorých prípadoch priam nemožné) so 100 % istotou ustáliť záver o danosti (existencii) splnenia podmienok pre vznik nároku na náhradu škody*“ z dôvodu, že «*samotný následok, ktorý sa nezriedka prejaví (príp. nastane) až s určitým časovým odstupom po vykonaní zákroku (pričom môže byť v značnej miere ovplyvnený práve individuálnymi činiteľmi u toho-ktorého pacienta, ktoré potom sťažujú možnosť „priradenia“ zisteného následku k porušeniu povinnosti zariadenia), býva práve tou indikáciou, ktorá na strane pacienta zadáva dôvodnosť iniciovania sporu.*». V nadväznosti na takú názorovú optiku dospel krajský súd k zisteniu o pochybení okresného súdu pri ustálení skutkového stavu v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie o sťažovateľom uplatnených nárokoch na náhradu škody a nemajetkovú ujmu, keď «*akceptoval iba jednu skupinu dôkazov (svedčiacich v prospech v problematike erudovaných žalovaných) a na strane druhej zamietol návrhy na vykonanie dôkazov žalobcu, ktoré (ako jediné) po odbornej stránke umožňovali „prieskum“ obrany žalovaných, čím de facto ani len nepripustil akúkoľvek diskusiu o správnosti postupu zo strany žalovaných.*». Vzhľadom na prezentované zistenia krajský súd „*vzhladol v procesnom postupe súdu prvej inštancie porušenie práva žalobcu na spravodlivé súdne konania zakladajúce odvolací dôvod prezumovaný § 365 ods. 1 písm. b) CSP*“, keďže „*nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno potom kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (pozri III. ÚS 332/09). V takomto prípade by prichádzalo do úvahy aj vyslovenie porušenia základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa článku 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, keďže nevykonanie stranou navrhovaného dôkazu by ju oproti druhej strane znevýhodňovalo.*“.

5. Krajský súd v rozsudku č. k. 11Co/19/2024-1326 z 29. októbra 2024 zároveň aj stanovil parametre ďalšieho postupu okresného súdu pri vykonávaní dokazovania, ktoré bude zamerané na (i) znalecké dokazovanie znalcom z odboru gastroenterológie (možno aj za súčinnosti znalca z odboru rádiológie) na účely posúdenia správnosti postupu žalovaných v prvom a druhom rade pri stanovení diagnózy MD-IPMN, vychádzajúc z vyšetrení, ktoré tomuto diagnostickému záveru predchádzali, (ii) posúdenie konkrétnych dôvodov, pre ktoré sa sťažovateľ rozhodol podrobiť operácii v Anglicku za súčasnej možnosti vykonania operačného zákroku aj využitím kapacít slovenského zdravotníctva, (iii) posúdenie relevantnosti argumentačnej námietky sťažovateľa ako žalobcu o nedostatočnom poučení o prijatých diagnostických záveroch a (iv) zaobranie sa aj žalovanými v prvom a druhom rade vznesenými námietkami premlčania sťažovateľom uplatnených nárokov.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti namietol celkovú dĺžku napadnutého konania okresného súdu, ktoré trvá do času podania ústavnej sťažnosti 3 roky a 4 mesiace a dosiaľ nie je právoplatne

skončené. Naopak, právna neistota sťažovateľa týkajúca sa nároku na náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy nielenže trvá, ale aj sa bude v dôsledku zrušenia rozsudku okresného súdu č. k. 11C/24/2021-806 z 28. septembra 2023 a potreby nariadenia rozsiahleho dokazovania naďalej predlžovať. Zároveň v dôsledku 13. januára 2025 podaného dovolania proti rozsudku krajského súdu č. k. 11Co/19/2024-1326 z 29. októbra 2024 sa bude naďalej predlžovať aj právna neistota sťažovateľa týkajúca sa ďalších dvoch uplatnených nárokov na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia. Sťažovateľ s poukazom aj na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 168/2019 z 21. novembra 2019 okresnému súdu v napadnutom konaní vyčíta *«vzniknuté prietahy, pretože ak by konajúci súd riadnym spôsobom vykonal vo veci dokazovanie a rešpektoval rovnosť strán účastníkov konania, nemuselo by byť namietané konanie „pozastavené“ na odvolacom súde, ktorý svojím rozsudkom vrátil vec na ďalšie prejednanie a dokazovanie vo veci samej.»*. Stav právnej neistoty je u sťažovateľa značne umocnený aj tým, že bude povinnosťou okresného súdu v napadnutom konaní *„opätovne vec prejednať v zrušenej časti a k tomu vyvodit' zodpovedajúce skutkové zistenia z už vykonaných dôkazov, nariadiť znalecké dokazovanie znalcom z príslušného odboru... eventuálne umožniť stranám uplatniť i ďalšie prostriedky procesného útoku a procesnej obrany a po doplnení dokazovania, či už dôkazmi, ktoré strany navrhli alebo ešte navrhnu v nastávajúcom priebehu konania, potom vo veci znova rozhodnúť.“*. Navyše okresný súd v napadnutom konaní v čase po vrátení veci vykonal *„iba jediný úkon smerujúci k vydaniu meritórneho rozhodnutia vo veci, ktorý spočíval vo výzve žalobcu, sťažovateľa na stanovenie otázok pre znalca zo dňa 27.11.2024, ktoré mu sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu dňa 19.12.2024 zaslal.“*.

7. V rámci posúdenia troch podmienok konania sťažovateľ konštatuje, že predmetná právna vec je síce skutkovo a právne zložitejšia, a to aj s ohľadom na potrebu znaleckého dokazovania, ale rozhodovanie o nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy je *„stabilizované v rozsiahlej judikatúre všeobecných súdov, ktorá obsahuje aj jednoznačnú metodiku postupu a prerokovania takých sporov, pričom namietané konanie nemožno označiť za tak právne zložité, že si vyžaduje aby za takto dlhé obdobie nebolo v predmetnej veci porušovateľom rozhodnuté.“*. Sťažovateľ je presvedčený o tom, že sám nezodpovedá za aktuálnu dĺžku napadnutého konania okresného súdu, ktorá je podľa jeho názoru podmienená neefektívnou činnosťou okresného súdu, ktorý odmietol vo veci vykonať dokazovanie na preukázanie opodstatnenosti ním uplatnených nárokov na náhradu škody a nemajetkovej ujmy, a to aj oproti jeho samotnému návrhu na doplnenie dokazovania v naznačenom smere, čo krajský súd vyhodnotil ako zásadný nedostatok postupu okresného súdu pred vyhlásením rozsudku č. k. 11C/24/2021-806 z 28. septembra 2023, v dôsledku čoho ho aj v danej časti zrušil. K prietahovému postupu okresného súdu v napadnutom konaní v trvaní 3 rokov a 4 mesiacov (aktuálne do času podania ústavnej sťažnosti) dochádza aj napriek tomu, že s ohľadom na jeho samotný predmet má napadnuté konanie povahu prioritného konania.

III.

Vyjadrenie okresného súdu

8. Okresný súd po prehľade vo veci vykonaných úkonov k podstate sťažnosti uviedol, že vo veci postupoval plynule, keď *„vykonával plynulé a efektívne všetky potrebné úkony“*, čoho dôkazom je aj poskytnutý rozpis jednotlivých úkonov. V konaní *„síce dvakrát muselo dôjsť k zrušeniu nariadeného súdneho pojednávania, avšak vždy z objektívnych zdravotných dôvodov, a to raz*

na strane zákonnej sudkyne a raz na strane predvolaného svedka.“. Predmetná vec je skutkovo a právne zložitá, čo dokazuje aj „fakt, že rozsudok v nej sa nachádza v spise na č. listu 806 – 864. Za zmienku stojí, že tento bol – napriek zložitosti veci – zákonnou sudkyňou riadne vyhotovený v zákonnej 30 dňovej zákonnej lehote.“. Okresný súd je toho názoru, že jeho postup bol vzhľadom na zložitost' veci a rozsiahlost' spisového materiálu, ktorý má už 2028 strán, „pri daných časových možnostiach plynulý a bez zbytočných priet'ahov.“.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej s'ťažnosti

9. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako tak aj pri práve na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020). Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv (pozri napr. IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020).

10. Povinnosť súdu a sudcu konať vo veci bez priet'ahov vyplýva z Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní. Napríklad povinnosť súdu konať bez priet'ahov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán, aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety CSP, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

11. Ústavný súd ďalej poukazuje na to, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa s'ťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o jeho veci rozhodol (IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09). Teda zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa s'ťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (IV. ÚS 22/02,

II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011, IV. ÚS 103/2023, IV. ÚS 205/2023).

12. Prieťahy v konaní či nečinnosť orgánu verejnej moci sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah orgánu verejnej moci, ktorý môže byť jedno či viacrázový, protiprávny a zároveň aj protiústavný útok týchto orgánov proti základným ústavou zaručeným právam (slobodám), ktorý v čase rozhodovania ústavného súdu predstavuje významné ohrozenie právne existujúceho stavu, pričom taký útok sám osebe nie je výrazom (výsledkom) riadnej rozhodovacej právomoci týchto orgánov alebo ich riadneho postupu. Z uvedenej fakticity musí preto následne vyplývať, že dôsledkom popísaného zásahu orgánu verejnej moci (jeho pasivity) nemožno čeliť inak než ústavnou sťažnosťou a na ňu nadväzujúcim nálezom ústavného súdu.

13. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 54/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, IV. ÚS 64/2020). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre účastníkov (Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00).

14. Pokiaľ ide o zložitosť prípadu, môžeme hovoriť o skutkovej alebo právnej zložitosti. Môže ísť napríklad o vec, v ktorej vystupuje viacero strán (H. proti Spojenému kráľovstvu z 8. 7. 1987) alebo v ktorej je potrebné zabezpečiť rôzne dôkazy [Humen proti Poľsku (Veľká komora) z 15. 10. 1999]. Zložitosť prípadu môže taktiež súvisieť s prítomnosťou medzinárodného prvku (Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968).

15. Predmetom napadnutého konania je zaplatenie viacerých peňažných nárokov proti dvom žalovaným (ako poskytovateľom zdravotnej starostlivosti) v súvislosti s poskytnutím zdravotnej starostlivosti sťažovateľovi, a to konkrétne (i) náhrady škody vo výške 11 884,18 eur, (ii) jednorazového odškodnenia náhrady za bolesť vo výške určenej znaleckým posudkom, (iii) jednorazového odškodnenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške určenej znaleckým posudkom, (iv) náhrady trov konania v rozsahu 100 % a osobitne proti každému zo žalovaných sumy 80 000 eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy. Predmet napadnutého konania okresného súdu síce patrí do štandardnej agendy všeobecných súdov, avšak ústavnému súdu je z jeho rozhodovacej praxe známe, že predmetné spory sú predovšetkým skutkovo náročné, keďže sú viazané na znalecké dokazovanie, vystupuje v nich nielen viacero účastníkov konania, ale aj viacero svedkov, je potrebné zabezpečiť spravidla rozsiahly dôkazný podkladový materiál (resp. rozsiahlejšie listinné podklady), tak to je aj v napadnutom konaní.

16. V rámci hodnotenia druhého kritéria, a to správania účastníka konania, ústavný súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by mali zásadný/podstatný vplyv na dĺžku napadnutého konania. Je však potrebné poukázať na procesnú aktivitu sťažovateľa, ktorý na pravidelnej báze viacnásobne dopĺňal svoje vlastné podania a vyjadrenia o ďalší a dôkazný podkladový materiál, v dôsledku čoho sa tak musel okresný súd opätovne oboznamovať s dodatočne a opakovane predkladanou skutkovou a právnou argumentáciou, čo prispelo k predlžovaniu jeho postupu (napríklad podania sťažovateľa doručené okresnému súdu 3. decembra 2021, 6. decembra 2021, 8. júna 2023, 26. júna 2023,

24. novembra 2023, 5. decembra 2023). Ústavný súd nespochybňuje práva strany konania na realizáciu prostriedkov procesnej obrany a útoku, ale ich opätovným dopĺňaním (oproti koncentrovanému postupu) dochádza k predlžovaniu konania, čo ústavný súd sťažovateľovi pripomína v súvislosti s ním atakovaným prietahovým postupom okresného súdu v napadnutom konaní, keď k rovnakej procesnej taktike sťažovateľ pristúpil aj v konaní o ústavnej sťažnosti jej doplnením z 12. marca 2025 o namietané porušenie čl. 47 Charty základných práv Európskej únie.

17. Posledným skúmaným kritériom je postup okresného súdu v napadnutom konaní.

18. V prvom rade je potrebné poukázať na celkovú dĺžku napadnutého konania, ktoré trvá od 11. októbra 2021 do 11. februára 2025, keď sťažovateľ opätovne doručil ústavnému súdu ústavnú sťažnosť, keď prvá ústavná sťažnosť bola uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 159/2024-18 z 19. marca 2024 odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Napadnuté konanie okresného súdu do času opätovného podania ústavnej sťažnosti trvá 3 roky a 4 mesiace. V rámci tejto doby okresný súd rozsudkom č. k. 11C/24/2021-806 z 28. septembra 2023 rozhodol o sťažovateľom podanej žalobe tak, že ju v celom rozsahu zamietol a žalovaným a intervenientovi na strane žalovaného v prvom rade priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Krajský súd rozsudkom č. k. 11Co/19/2024-1326 z 29. októbra 2024 potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 11C/24/2021-806 z 28. septembra 2023 v časti týkajúcej sa posúdenia sťažovateľom uplatnených nárokov na náhradu za bolesť a náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, pričom ale v časti týkajúcej sa posúdenia sťažovateľom uplatnených nárokov na náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy predmetný rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Okresný súd v napadnutom konaní tak po 1 roku a 11 mesiacoch právoplatne rozhodol o dvoch zo štyroch sťažovateľom uplatnených nárokov, čím tak parciálne znížil stav jeho právnej neistoty o 50 %. Na tomto závere nič nemení ani následná sťažovateľova procesná aktivita spočívajúca v podanom dovolaní a v tomto smere ústavný súd zásadne odmieta sťažovateľom predkladaný naratív o pokračovaní/predlžovaní stavu právnej neistoty v dôsledku ním podaného dovolania (ako mimoriadneho opravného prostriedku podaného proti už právoplatnému rozhodnutiu).

19. V ďalšom ústavný súd poukazuje na to, že okresný súd v napadnutom konaní postupoval po podaní žaloby 11. októbra 2021 plynule, keď v čase od 11. októbra 2021 do 3. februára 2022 vykonával úkony súvisiace so zaplatením súdneho poplatku, ktorý sťažovateľ uhradil až po ním realizovanom návrhu na oslobodenie od povinnosti zaplatiť ho a rozhodnutí okresného súdu o priznaní oslobodenia vo výške 80 %. V časovom úseku od 9. februára 2022 do 11. októbra 2022 okresný súd vykonával úkony podľa § 167 CSP vrátane dožiadania Okresného súdu Bratislava V o konaní vedenom proti Všeobecnej zdravotnej poisťovni a vstupe intervenienta do napadnutého konania. V časovom úseku konania do 11. októbra 2022 do 28. septembra 2023 okresný súd vyhlásil svoj predmetný rozsudok, keď predtým vykonal celkovo dve pojednávania a nariadil štyri termíny pojednávania, pričom prvý termín bol zrušený pre práceneschopnosť zákonnej sudkyne a tretí termín pojednávania bol zrušený pre nepriaznivý zdravotný stav svedka žalovaného v druhom rade.

20. Odvolacie konanie trvalo od 28. septembra 2023, keď okresný súd vyhlásil svoj predmetný rozsudok, do 11. novembra 2024, keď bol okresnému súdu doručený súdny spis spolu s rozsudkom krajského súdu č. k. 11Co/19/2024-1326 z 29. októbra 2024. S ohľadom na dôvody zrušenia

rozsudku okresného súdu č. k. 11C/24/2021-806 z 28. septembra 2023 v odvolacom konaní (pozri bod 4) a stanovenie parametrov ďalšieho postupu (pozri bod 5) je možné postup okresného súdu v napadnutom konaní v čase od 28. septembra 2023 do 11. novembra 2024 hodnotiť ako neefektívnu činnosť (bod 11), a teda priet'ah v trvaní 1 roka a 1 mesiaca. V dôsledku tohto záveru tak postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

21. Okresný súd v napadnutom konaní v čase od 11. novembra 2024 do času podanej ústavnej sťažnosti 11. februára 2025 doručoval rozsudok krajského súdu č. k. 11Co/19/2024-1326 z 29. októbra 2024 procesným stranám a po sťažovateľom podanom dovolaní vykonával úkony smerujúce k predloženiu veci Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako súdu dovolaciemu.

22. Ústavný súd neprihliadal na doplnenie podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľom, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 12. marca 2025, keďže svojím uznesením č. k. IV. ÚS 106/2025-15 z 11. marca 2025 rozhodol o jej prijatí na ďalšie konanie v celom rozsahu, čím tak bolo rozhodnuté aj o rozsahu predmetu konania. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde, z ktorého vyplýva, že ak ústavný súd návrh na začatie konania neodmietne alebo ho nezamietne podľa § 57, prijme ho pri predbežnom prerokovaní na ďalšie konanie „v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu“. Uvedené ustanovenie zákona o ústavnom súde vylučuje možnosť sťažovateľa meniť či rozširovať, resp. dopĺňať v období po prijatí ústavnej sťažnosti návrh na začatie konania (ústavnú sťažnosť), ktorý je koncentrovane vyjadrený v petite, na čo ústavný súd konštantne poukazuje vo svojej ustálenej judikatúre (pozri napr. m. m. I. ÚS 36/02, I. ÚS 109/02, III. ÚS 196/08, III. ÚS 225/08, IV. ÚS 305/09, III. ÚS 13/2021, IV. ÚS 180/2023). Vzhľadom na obsahovú rovnorodosť uplatneného referenčného ustanovenia s tými, ktoré boli posudzované (v priet'ahovom aspekte), vecný záver ústavného súdu by bol rovnaký, aj ak by posúdil predmetné ustanovenie (čl. 47 Charty základných práv Európskej únie) ako použiteľné na svoj prieskum.

23. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Vzhľadom na to, že okresný súd vo veci do dňa vydania tohto nálezu nerozhodol, ústavný súd mu prikázal v konaní vedenom pod sp. zn. 11C/24/2021 konať bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku nálezu). Bude povinnosťou okresného súdu ústavným súdom vyslovený imperatív rešpektovať, a to aj napriek sťažovateľovej procesnej aktivite spočívajúcej v podanom dovolaní, v dôsledku ktorej okresný súd nepokračoval v nariadenom znaleckom dokazovaní.

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

24. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

25. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadostučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

26. Sťažovateľ požiadal o priznanie finančného zadostučinenia vo výške 8 000 eur z dôvodu prietáhov okresného súdu v napadnutom konaní.

27. Cieľom primeraného finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (III. ÚS 45/2012, IV. ÚS 132/2012, I. ÚS 70/2012, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, I. ÚS 341/2018, III. ÚS 187/2018, IV. ÚS 64/2020, tiež Zongorová proti Slovenskej republike z 19. 1. 2010, sťažnosť č. 28923/06 a Ďurech a ďalší proti Slovenskej republike zo 7. 7. 2009, sťažnosť č. 42561/04).

28. Ústavný súd dospel k záveru o nepriznaní primeraného finančného zadostučinenia sťažovateľovi, keďže pre dôslednú ochranu sťažovateľom uplatnených práv postačuje záver o vyslovení ich porušenia s imperatívom ďalšieho postupu bez prietáhov. K uvedenému záveru ústavný súd dospel aj napriek identifikovanej dobe prietahu v trvaní 1 roka a 1 mesiaca z dôvodu samotnej intenzity porušenia označených práv sťažovateľa, ktorých porušenie je oslabené zistením síce prietahu v uvedenej dĺžke, ale (i) pri celkovej dĺžke napadnutého konania, ktoré trvá ku dňu podanej ústavnej sťažnosti 3 roky a 4 mesiace (ktorá nie je vzhľadom na zložitost' veci *a priori* ústavne neakceptovateľná a bola podmienená aj viacnásobným rozhodovaním okresného súdu o sťažovateľom uplatnenom nároku na odpustenie zaplataenia súdneho poplatku z návrhu, podaného odvolania a dovolania), (ii) identifikovaná doba prietahu je ojedinelou dobou v inak plynulom (ba až príkladnom) postupe okresného súdu v napadnutom konaní, (iii) vzniknutý prietah má povahu neefektívnej činnosti, determinovanej však aj už uvedenou skutkovou náročnosťou veci a napokon (iv) právna neistota sťažovateľa bola parciálne odstránená pri dvoch uplatnených nárokoch, a to náhrade za bolesť a náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, teda na úrovni (vychádzajúc z počtu uplatnených nárokov) 50 %, keď pri rozhodovaní o ďalších dvoch nárokoch (náhrade škody a náhrade nemajetkovej ujmy) sú odvolacím súdom nastavené parametre dokazovania (čo taktiež prispieva k právnej istote strán konania z dôvodu určenia postupu a rozsahu dokazovania nadriadeným súdom). Vzhľadom na to ústavný súd nevyhovel sťažovateľom uplatnenému návrhu na priznanie primeraného finančného zadostučinenia (bod 4 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

29. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhol, aby mu ústavný súd priznal náhradu trov konania.

30. Podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania.

31. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

32. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2025, a to prevzatie a príprava zastupovania, písomné podanie sťažnosti ústavnému súdu. Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v sume 371 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby v sume 14,84 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Za 2 úkony právnej služby patrí sťažovateľovi náhrada trov konania vo výške 742 eur a dvakrát režijný paušál vo výške 29,68 eur, tiež suma 23 % dane z pridanej hodnoty, spolu tak 949,16 eur (bod 3 výroku nálezu).

33. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

34. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. apríla 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu